

NIEUBŁAGANY (13) *part praet pass pf*

W pisowni rozłącznej (7), *w łącznej* (6).

e oraz drugie a jasne; -bła- (5) *GórnDworz, KochPs, KochTr, KochFr, KochFrag, -bła-* (5), *Mącz, Calag, KlonŻal, KochEpitCat, WitosłLut.*

comp nieubłagańszy (1).

sg m N nieubłagany (4). \diamond *D* nieubłaganému (1). \diamond *I* nieubłaganym (1). \diamond *f N* nieubłaganą (2). \diamond *G* nieubłaganiej (1). \diamond *V* nieubłaganą (2). \diamond *pl N subst* nieubłagańsz(e) (1). \diamond *D* nieubłaganym (1).

Składnia comp: nieubłagańszy niż co (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII w. s.v. ubłagalny.

W funkcji przymiotnika (13) :

1. *Nie dający się ubłagać. uprosić; nielitościwy, nieużyty, zawzięty; implacabilis Calep. Cn; indeprecabilis Mącz; implacatus, implacidus, nullis affatibus delinitus Cn (10) : Mącz 168c; Vnuberbitlich fein. Zátwardziąłym Nieubłaganym być. Esse ingenio duro atque inexorabili. Calag 536b; Nigdy fię przędac nie wzdrzemiecie [Parki]/ Nigdy fię żártom nie śmieiecie. Nie ubłagańsze niż morze rozgniewáne KlonŻal D; KochEpitCat 110; Calep 512a; iuz był fercá zminił [!] [Orfeusz] Nie vbłaganym Bogom/ że fię vžalili Iego łagodnych pieśni/ y żonę wrocili. WitosłLut A4v.*

W połączeniu szeregowym (1): *O prawo krzywdy pełné: o znikomych cíeni Sroga/ nie vbłagána/ nie vżyta kśieni KochTr 4.*

Wyrażenie: »śmierć nieubłagana« [szyk 2:1] (3): GórnDworz Dd7v; Vžiy nádemną litości/ Boże nieogárníony/ [...] Chćieý mię z rąk frogich wybáwić Smierći nieubłaganéy KochPs 13; KochFrag 51.

Szereg: »srogi, nieubłagany« (1): Iáko cię kolwiek nagle/ [...] Sroga nieubłagána śmierć opánowálá/ A bieg twoiéy młodości zawiftnie przerwálá. KochFrag 51. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]

2. *Nie mogący być odpokutowany, nie do odpokutowania; inxpiabilis Calep, Cn; implacabilis Calep (1) : Inxpiabilis, Quod expiari non potest, implacabilis – Nie vbłagani. Calep 531a.*

3. *Nie dający się uspokoić, uśmierzyć, poskromić; insedabilis, quod sedari non potest Calep; implacidus Cn (2) : Nieubłagana Wiłło/ próżno włtrząłsz rogi/ Próżno brzegom gwałt czyniłsz/ y hámuiefz drogi. [...] muśiłz tę swoię dobrą myśl połóżyć: [...] dziś łuchą nogą Twóy grzbiet niewieždżony włzyfcy deptác mogą. KochFr 88; Calep 542a.*

Synonimy: 1. nieludzki, nielitościwy, niemilosierny, niemilościwy, nieużyty, zatwardziały; 3. niespokojny, nieukrocony, nieunoszony, nieuskromiony, nieuśmierzony.

Cf NIEUBŁAGLIWY, UBŁAGANY